

BATIZÁN EMESE EMŐKE

MAROSVÁSÁRHELY HŐSEI: BERNÁDY GYÖRGY VERSUS ADRIAN PĂUNESCU

KVALITATÍV ADATELEMZÉS EGY ISKOLANÉVADÁS KAPCSÁN

Annak ellenére, hogy számos ország arra törekedett, hogy megvalósítsa a westfáliai állam-modell, a legtöbb esetben ez egy sikertelen próbálkozás maradt. Így, a nemzet-állam-kultúra tökéletes kongruenciája (*one nation, one station*) csupán nagyon kevés helyen vált valósággá.¹

Jelen tanulmány egy romániai vegyes lakosságú város, Marosvásárhely egyik általános iskolájához kapcsolódó névadási folyamatot dolgozza fel kvalitatív adatelemzési technikával, a folyamathoz kapcsolódó, a helyi magyar és román írott sajtóban megjelent cikkek elemzésével. Marosvásárhelyen jelen pillanatban 13 általános iskola működik, amelyek közül az összes vegyes tannyelvű oktatási intézmény, azaz úgy magyar, mint román tannyelvű osztályokban tanulhatnak a gyermekek. A 13 általános iskola közül egyik sem viseli magyar személyiség nevét. A 2-es számú Általános Iskolában tanuló magyar gyermekek szülei részéről fogalmazódott meg az igény, hogy az iskolát Bernády György, egykori marosvásárhelyi polgármester, városépítő nevét viselje. Írásomban ezt a történetet kívánom a liberális nacionalizmus, illetve liberális multikulturalizmus kereteibe helyezve értelmezni, valamint a folyamathoz kapcsolódóan megjelent újságcikkek kvalitatív adatelemzését végrehajtani.

Elméleti beágyazás:

liberális nacionalizmus versus liberális multikulturalizmus

A történelem során bebizonyosodott: a nacionalizmus egy olyan túlélő politikai ideológia, amelyet még a liberalizmus is átörökített. A liberális nacionalizmus szerint az állam legitim funkciója, hogy védje és támogassa a nemzet kultúráját és nyelvét.² A liberális nacionalizmusnak nem célja a kisebbségekre erőszakolni a többség identitását, a többség által vallott értékek, nézetek elsajátítása nem kötelező érvényű a kisebbség(ek)re nézve. Annak ellenére, hogy különböző állami intézmények a többség szimbolikáját, nyelvét tükrözik, a törvényi keret általában a kisebbségeknek is *megengedi*, hogy saját kultúrájukat a nyilvános és hivatalos szférában is elfogadtassák és használják. A liberális nacionalizmus így lehetővé teszi az egy adott közigazgatási egy-

ségen belüli nem domináns kultúrák politikai mobilizációját. Még az adott országtól való elszakadási kísérletek is képezhetik egy kisebbség törekvéseinek a manifeszt célját mindaddig, amíg azok demokratikus és békés keretben vannak megfogalmazva. A liberális nacionalizmus jellemzője – összevetve az illiberális nacionalizmussal – az, hogy egy sokkal nyitottabb meghatározással rendelkezik, ami a nemzeti közösségek értelmezését illeti.³ Egy nemzeti közösség részesének lenni nem egyenlő kötelező érvényűen egy adott nemzeti, etnikai, nyelvi vagy vallási közösséghez való tartozással, az ugyanazzal az etnikulturális háttérrel való rendelkezéssel. Egy nemzeti közösség tagja lehet bárki, aki az adott ország nyelvét elsajátítja (még ha nem is tökéletesen), és részt szándékszik vállalni a közös intézmények fenntartásában és működtetésében. Ahogyan Kymlicka hangsúlyozza, a liberális nacionalizmus nem agresszív, és elfogadja azon kisebbségek létezését autonóm nemzeti egységként, amelyek érdekeiket és kultúrájukat liberális eszközökkel védik.⁴

Kymlicka meghatározásában azonban a liberális multikulturalizmus a liberális nacionalizmushoz képest kibontja, illetve a gyakorlati rendelkezések szintjén alátámasztja és lehetővé teszi a liberális nacionalizmus által hirdetett eszmék megvalósulását. A liberális multikulturalizmus követői hangsúlyozzák, hogy egy kisebbség számára nem elég garancia a „megtúrt állapot”, hanem szorgalmazni kell a kisebbség állami apparátusban való részvételét, rendőrök, szociális munkások stb. alkalmazását, akik beszélik a kisebbség nyelvét. Margalit és Halbertal hangsúlyozzák, hogy a liberális multikulturális államok fel kell, hogy hagyjanak a kisebbségek iránti semleges rendelkezésekkel (természetesen, csak ha elfogadjuk, hogy ezek valaha is léteztek), és az államoknak segíteniük kell a hivatalos rendelkezések szintjén is a kisebbségek kultúrájának, nyelvének megőrzését és használatát.⁵ A liberális nacionalista politika ugyanis nem tesz mást, mint legitimizálja a többség területi és kulturális igényeit és érdekeit, így Kymlicka megfogalmazásában, a különbségek iránt vak intézményrendszer helyett a megkülönböztetés és elismerés politikáját kellene gyakorolni,⁶ és a valódi liberális multikulturális államoknak reflexívnek kell lenniük a modernitás homogenizációs veszélyeivel szemben.⁷

Csergő elveti a bizonyos kisebbségek által kultúrájuk, nyelvük irányába gyakorolt irracionális kötődés elméletét, ugyanis szerinte a többség is ugyanúgy kötődik saját kultúrájához, nyelvéhez, azonban lévén, hogy azok nincsenek egy másik, számarányaiban jelentősebb többség által veszélyeztetve, hanem garantálva vannak, ez a kötődés általában nem ölt manifeszt jelleget.⁸ Jelen történet, a marosvásárhelyi iskolanévadás során azonban a többség saját kultúrájának képviselőjéhez való kötődése is manifeszt jelleget ölt.

Módszertani vonatkozások

Számos kutató rokon értelmű szavakként használja a kvalitatív adatelemzést és kvalitatív tartalomelemzést.⁹ Jelen tanulmányban különbséget tesz a kettő között, a tanulmány a kvalitatív adatelemzés módszerére, nem tartalomelemzésre épül. A kvalitatív tartalomelemzés ugyanis nem csupán a kvalitatív adatelemzés kódolásán és interpretációján nyugszik, hanem ahogyan azt Mayring kidolgozta, a kvantitatív tartalomelemzéshez hasonlóan szisztematikus eljárásra épül (új kategóriák létrehozása, definiálása, kommunikációs modell, érvényesség, megbízhatóság).¹⁰ Kvalitatív adatelemzés során is bemutatásra kerül a tágabb társadalmi és kulturális kontextus.¹¹ A kutatás során használt központi fogalmak nincsenek kidolgozva már a kutatás előtt, és nem rendelkezünk előre megfogalmazott hipotézisekkel sem.¹² A kvalitatív adatok elemzése során meghatározzuk a szövegekben gyakran megjelenő, releváns jelenségeket, és összegyűjtjük az azokra vonatkozó szövegrészeket, példákat, majd úgy elemezzük azokat, hogy körvonalazódjanak a mögöttes szándékok, hasonlóságok, különbségek, maga a jelenség struktúrája.¹³ A kvalitatív elemzés tehát egyféle értelmezési szabadságot nyújt a szerzőnek, azonban nem törekedhetünk reprezentativitásra, érvényességre, megbízhatóságra.

A kutatás mintáját a két helyi magyar napilapban (*Népújság* és *Vásárhelyi Hírlap*), valamint a szintén magyar nyelvű *Központ* hetilapban a 2-es számú Általános Iskolával kapcsolatban megjelent összes cikk képezte. Az időintervallum, amelyet vizsgáltam: 2011. szeptember 1. – 2012. január 9. A Civil Elkötelezettség Mozgalom (CEMO),¹⁴ illetve a 2-es számú Általános Iskolában tanuló gyermekek szülei az aláírásgyűjtést szeptember 19-én kezdték el, ezért a már szeptember 1-től a témában megjelent újságcikkek vizsgálatára vállalkoztam, hogy az aláírásgyűjtést megelőző, a médiában a 2-es iskola nevéhez kapcsolódó nyilvános diskurzusok se maradjanak ki az elemzésből. A vizsgált időintervallum végét a kézirat leadásának határideje határozta meg.

A *Népújság*ból 17, a *Vásárhelyi Hírlap*ból 10, a *Központ* hetilapból 4 cikk került elemzésre, valamint a CEMO és a szülői bizottság által megfogalmazott petíció szövege is bekerült az alapsokaságba, amelyeket az NVivo szoftver segítségével elemeztem. Ezekben a magyar nyelvű helyi lapokban megjelent újságcikkek elemzésén túlmenően, mintegy csupán kiegészítésként, elemzésre kerül az összes (8), a téma kapcsán a román helyi sajtóban megjelent írás is.¹⁵ A magyar, illetve román nyelvű sajtóban megjelent cikkek azonban nem elemezhetőek egymással párhuzamba állítva, és nem tekinthetőek egymás megfelelőinek. A kezdeti tervtől eltérően nem volt lehetséges egy magyar és egy román helyi napilap, a témában megjelent összes sajtóanyagának elemzése, mivel a helyi román írott sajtó kevésbé intenzíven foglalkozott ezzel a névadási polémiával. Így, míg egy magyar napilapban (*Népújság*) 17 cikk

jelent meg az adott időszakban, addig egy ugyancsak helyi román napilap (*Zi de Zi*) csupán 3 cikk erejéig foglalkozott a témával.

A *Népiújság* Maros megye és Marosvásárhely legnagyobb példányszámú eladott napilapja. 1989 decemberétől jelenik meg, és 2011. szeptember 1. – 2012. január 9. között 17 újságcikk foglalkozott a lap hasábjain a 2-es iskola névadásával. A cikkeket 6 különböző szerző, Antalfi Imola, Benedek István, Bodolai Gyöngyi, Menyhárt Borbála, Mózes Edith és Nagy Székely Ildikó írták, valamint megjelent Peti Andrásnak, RMDSZ-es városi tanácsosnak és a Dr. Bernády György Közművelődési Egyesületnek a közleménye, írása is. Ugyanebben az időintervallumban a *Vásárhelyi Hírlap*, Marosvásárhely és Maros megye második legnagyobb napilapja – amely 2007 óta jelenik meg – hasábjain a vizsgált időszakban 10 cikk jelent meg a 2-es iskola kapcsán, 9 cikk szerzője Hajnal Csilla, míg a 10. írást Fancsali Attila jegyzi. A *Központ* hetilap, amely 2006 októberétől jelenik meg, az említett időintervallumban 4 írásban foglalkozott a 2-es iskola névadásának ügyével; az írások szerzői: Molnár Tibor, Pál Piroska, Szentgyörgyi László. Az egyszerűség kedvéért, a tanulmány során nem tüntetem fel azon újságcikkek szerzőit, amelyekből idézek. Megjelenik azonban az összes újságcikknek a forrása és megjelenésének dátuma is, így a függelékben található dokumentumból könnyen kikezeshető a szerző is.

Marosvásárhely, 2-es számú Általános Iskola

Marosvásárhely egy Maros megyében, Romániában található település, amelynek lakossága a 2002-es népszámlálási adatok szerint 150 041 fő volt. A város lakosságának 50%-a román nemzetiségű, 47%-a magyar, 2,5%-a roma, míg 0,5%-a más nemzetiségű (ukrán, német, török, orosz, szerb, bolgár, szlovén, zsidó, valamint olasz). A városban jelen pillanatban 13 általános iskola működik, amelyek a következő neveket viselik: Serafim Duicu Általános Iskola, 2-es számú Általános Iskola, George Coșbuc Általános Iskola, Európa Általános Iskola, Mihai Viteazu Általános Iskola, 7-es Általános Iskola, Alexandru Ioan Cuza Általános Iskola, Dacia Általános Iskola, Nicolae Bălcescu Általános Iskola, Friedrich Schiller Általános Iskola, Liviu Rebreanu Általános Iskola, Romulus Guga Általános Iskola és Tudor Vladimirescu Általános Iskola. Továbbá hat olyan oktatási intézmény működik Marosvásárhelyen, ahol általános iskolai oktatás is zajlik, ezek közül két iskola viseli egy-egy magyar személyiség nevét: a Bolyai Farkas Elméleti Líceum, valamint a Szász Adalbert (sic!) Sportlíceum. A tizenhárom Marosvásárhelyen működő általános iskolából tehát nyolc egy-egy román személyiség nevét viseli, két iskola egy-egy földrajzi/történelmi régió nevét kapta, egy iskolát egy német íróról neveztek el, míg két iskola esetében még csupán számok¹⁶ képezik az adott intézmények azonosítóját.

A névadási polémia az egyik, jelenleg csupán számmal ellátott iskola, a 2-es számú Általános Iskola körül alakult ki. Az itt tanuló magyar gyermekek szülei a helyi Civil Elkötelezettség Mozgalommal (CEMO) együtt több szintéren is kérelmezték az iskola Bernády György, egykori marosvásárhelyi polgármester utáni elnevezését. Az ügy óriási médianyilvánosságot kapott a magyar sajtóban, amelynek elemzésére a tanulmány során vállalkoztam; az iskola névadási folyamatának alakulása a helyi magyar írott sajtóban megjelent cikkek tükrében kerül bemutatásra.

A tények

A CEMO és a 2-es számú Általános Iskolában tanuló magyar gyermekek szüleinek egy része aláírásgyűjtést kezdeményezett 2011. szeptember 19-én annak érdekében, hogy az iskola Dr. Bernády György¹⁷ nevét viselje. Közel nyolcezer aláírást sikerült összegyűjteni. Az RMDSZ is ugyanezen célért szervezett aláírásgyűjtést. Ezzel párhuzamosan 11 ezer aláírás gyűlt össze azért, hogy az iskola Adrian Păunescu, egykori kommunista és nacionalista költő nevét vegye fel. A CEMO, illetve a szülők csoportja 2011. november 11-én adták le az aláírásokat a Maros megyei tanfelügyelőségen, az APDO Lider emberjogi szervezet által (a Szociáldemokrata Párttal átfedésben együttműködve) gyűjtött aláírásokat a 2-es számú Általános Iskolában iktatták. Végül december 21-én a városi tanács határozatban döntött arra vonatkozóan, hogy a 2-es számú Általános Iskola Dr. Bernády György nevét viselje. Az elkövetkező jogi lépések azonban nem egyszerűek, és valószínű, hogy hosszú idő fog még eltelni, amíg az iskola felveheti a Dr. Bernády György Általános Iskola nevet.

A szereplők

Azért, hogy a 2-es számú Általános Iskola Bernády György, egykori marosvásárhelyi polgármester nevét viselje, 2011 őszén két „csoportosulás” is aláírásgyűjtésbe kezdett. Az egyik aktor a marosvásárhelyi RMDSZ (Romániai Magyar Demokrata Szövetség), míg a másik aktorcsoport a CEMO, marosvásárhelyi civil érdekérvényesítéssel foglalkozó szervezet és a 2-es számú Általános Iskolában tanuló magyar gyermekek szülei. Az iskolában tanuló gyermekek szülei kérték a CEMO támogatását a 2-es iskola névadásának ügyében, azonban hozzá kell tenni, hogy a szülők közül néhányan a szervezetnek is tagjai. E kettős kötődésből kifolyólag a médiában gyakran összemosódnak a civil szervezet képviselői, valamint az érintett gyermekek szülei. Gyakran nem derül ki, kik nyilatkoznak az újságíróknak: a CEMO képviselői vagy a nyilvánosságot és

médiaszereplést vállaló szülők. Jelen tanulmányban a CEMO képviselőit, valamint a 2-es iskolában tanuló gyermekek szüleit én is egy aktorként kezelem.

A másik következetes szerepet játszó résztvevő az APDO emberjogi szervezet, akik azért gyűjtötték aláírást, hogy a 2-es számú Általános Iskola neve Adrian Păunescu, a Nicolae Ceaușescu idejében gyakran szerepeltetett költő nevét viselje. Azonban itt is egybemosódnak a szerepek: az APDO Lider vezetője egyben a Szociáldemokrata Párt (PSD) helyi titkára is. A sajtóban hol az APDO Lider, hol a PSD a „gazdája” ugyanannak az aláírásgyűjtésnek.

A Szociáldemokrata Párt marosvásárhelyi szervezete a városi önkormányzathoz fordult azzal a kéréssel, hogy a 2-es számú Általános Iskolát – amelyet eddig még nem „kereszteltek” el valamely közismert személyiségről – Adrian Păunescuról nevezzék el. (*Vásárhelyi Hírlap*, szeptember 21.)

Párhuzamosan folytatódik az APDO Lider aktivitása a 2-es iskola elnevezése ügyében. (A Marosvásárhelyi Rádió román nyelvű adásának honlapján, november 11.)¹⁸

A délután öt órára összehívott vezetőségi tanácsban folytatódott a törvénytelen ség sorozata, Rusu Viorica tanítónő a Szociáldemokrata Párt által összegyűjtött 11 000 aláírást mutatta be, amelyben azt kéri, hogy Ceaușescu volt udvari költőjének, Adrian Păunescunak a nevét vegye fel az iskola. (*Népújság*, november 28.)

[...] a szociáldemokraták nevében eljáró, civilben az Apdo Lider „emberjogvédő” szervezetet vezető Cornel Brișcaru [...]. (*Népújság*, január 2.)

A kormányzó Liberális-demokrata Párt (PD-L) képviselője a város polgármestere maga, aki a román aktorcsoport és román médiumok elégedetlenségére amellet foglalt állást, hogy a szóban forgó iskola Dr. Bernády György nevét viselje:

„Nem holnap, krokodilkönnyekkel a szememben, képmutató módon koszorúzok. És nem a tanácsosokkal vagy másokkal együtt emlékezem meg a volt polgármesterről, hiszen nem pártot képviselek” – tette hozzá Florea, aki a *Népújság* kérdésére kijelentette, egyetért azzal, hogy a marosvásárhelyi 2-es számú iskolát Bernády Györgyről nevezzék el, hiszen ő építette a tanintézményt. „Ha tőlem függne, már régen aláírtam volna ezt a határozatot, de a tanácsnak kell előterjesztenie a tervezetet.” (*Népújság*, október 21.)

A polgármester állásfoglalása azonban nem maradt megkérdőjelezetlenül:

Korábban Dorin Florea polgármester is kijelentette: örülne, ha a városban valamelyik általános iskola egy magyar személyiség nevét viselné. Sőt, több RMDSZ-es tisztségviselő is ígéretet tett arra, hogy közbenjár annak érdekében, hogy a tanintézet felvegye Bernády György, városépítő polgármester nevét. Jogosnak tűnik a kérdés: akkor most itt az a közmondás lép érvénybe, hogy ide ígér, oda kínál? (*Központ* hetilap, december 17.)

A pártszínek nélküli, semleges hatalmat a tanfelügyelőség képviselőinek sem sikerül megtestesíteni, a magyar főtanfelügyelő-helyettes nyilatkozatai folyamatosan mintegy az RMDSZ-es alpolgármester mondanivalóját egészítik ki, és a különböző újságcikkekben is együtt szerepeltetik őket a szerzők. A 2-es iskola névadási történetében tehát minden szereplőnek politikai színe vagy politikai anti-színe van, ahogyan ez a későbbiekben nyilatkozataikból ki fog derülni. A tanfelügyelőséget képviselő másik szereplő diskurzusa pedig azonos az iskola vezetőségének diskurzusával. Látszólag ez a két aktor semleges álláspontot képvisel: ne legyen az iskola se egy magyar, se egy román személyiség után elnevezve, hívják inkább Központi Iskolának – retorikájuk kísértetiesen követi a liberális nacionalista, a különbségek iránt vak, s ezáltal az állam többségi kultúráját támogató ideológiát. A Központi Iskola-javaslat elégedetlenséget is váltott ki a magyar újságírókból:

Mi támogatnánk az ötletet, hogy iskolát nevezzenek el rólunk, ha nem volnánk meggyőződve róla, hogy „Központi Iskola” felirat helyett a „Școala Centrală” díszelegne a homlokzaton. Azt az iskoláját! (*Központ* hetilap, szeptember 29.)

Színek és anti-színek

A 2-es iskola átnevezéséhez fűződő események leírásának fontos motívuma a „harc”. Explicit módon számtalanszor megjelenik a harcolni ige úgy a magyar, mint a román napi- és hetilapok hasábjain.

[...] civil eszközökkel harcolnak azért, hogy csemetéik tanodáját Bernády Györgyről nevezzék el, és ne Păunescu neve rondítsa a homlokzatot. (*Központ* hetilap, szeptember 26.)

Bernády nevéért harcolnak a magyar szülők. (*Vásárhelyi Hírlap*, szeptember 20.)

A Bernády György iskolánévért harcoló szülői akciócsoport nemrég találkozott az RMDSZ Maros megyei szervezetének elnökével. (*Vásárhelyi Hírlap*, december 6.)

Dorin Florea ellentámadást kezdeményezett, és azt akarja, hogy az iskola a volt polgármester nevét viselje. [...] Nyilvánvaló azonban, hogy a „harc”, amely az iskolánévadást övezi, pusztán kampánycélokat szolgál. (*Ziarul de Mureș*, 2011. szeptember 26.)

Implicit módon is szinte az összes résztvevő, aki ez ügyben médianyilvánosságot kap, önmagát egy másikkal szemben határozza meg. Érdekes módon nem beszélhetünk egy élesen elkülönülő egységes magyar és egy egységes román, egy „a magyar” érdeket és egy „a román” érdeket képviselő szövetségről. A CEMO és a 2-es általános iskola szülői csoportja önmagát az RMDSZ ellen (is) meghatározza, a pozíció és szerep, amelyet önmaga számára kitűz az, hogy megmutassa a magyar politikai alakulatnak, hogy lehet másképp is, mint ahogyan azt a politikum (nem) csinálja, illetve hogy a médianyilvánosság révén határozott lépésekre készítse a politikai érdek-képviseleti szervezetet.

Fontos megjegyezni, hogy az eddigiek során egyes RDMSZ-politikusok által gyakran hangoztatott szülői és tanári felelősséget nem szükséges folyton számon kérni, ugyanis a törvény világosan fogalmaz: a szülőknek és a pedagógusoknak nem tisztje politikailag túlfűtött országokban iskolánévadásokat kivitelezni, lévén, hogy ez nem lehetséges politikai akarat nélkül. (*Vásárhelyi Hírlap*, december 6.)

Jelen nyílt levél kezdeményezői úgy vélik, hogy a város alpolgármesterre nem tett semmit az iskolánévadás ügyében. Ennek ellenére könnyen megtörténhet, hogy sikeres névadás esetén Csegzi úr a saját vívmányának fogja tekinteni az elért eredményeket. [...] Ezzel párhuzamosan Illés Ildikó főtanfelügyelő-helyettes munkaköri kötelezettségével ellentétben némasági fogadalmat tett, ezt hatékonyan alkalmazta a 2-es iskola ügyének esetében is, jobbnak látta hallgatni és nem tenni semmit [...]. (*Népúj-ság*, december 9.)

„Mi, a 2-es iskola gyerekeinek szülei, felszólítottuk az RMDSZ-politikusokat az év szeptemberében, kértük őket, tegyenek valamit annak érdekében, hogy legyen legalább egy magyar elnevezésű általános iskola ebben a városban, mert jelenleg egyetlenegy sincs. Ön a napokban az általunk megírt nyílt levél kapcsán több napilapnak nyilatkozott, viszont elhallgatja azt a tényt, hogy miért nincs egyetlenegy magyar nevű iskola sem a városban, valamint úgy tesz, mintha lázasan dolgozna azon, hogy

a 2-es iskola a Bernády György elnevezést kapja” – írják a szülők portálunkhoz is eljuttatott, Csegezi Sándor alpolgármesternek címzett nyílt levelükben. (*Vásárhelyi Hírlap*, december 12.)

„Máig sem értjük, hogy miként fajulhattak el így a dolgok ebben a városban. Ennek azért van köze az Ön be nem tartott ígéreteihez. Mert mi bizony sokáig hittünk Önnek, az Ön által képviselt pártnak, az RMDSZ-re adtuk voksainkat. Egy szép napon arra ébredtünk, hogy civil akciókat kell szerveznünk azért, hogy az általunk megválasztott politikusok tegyenek valamit a magyar közösségért, a magyar gyerekekért” – írják a szülők, akik azt sérelmezik, hogy a polgármesteri hivatal és a tanács nem nevezett ki magyar nemzetiségű személyt az iskola vezetőségi tanácsába. (*Vásárhelyi Hírlap*, december 12.)

A civil csoport hangneme a választott politikusi irányában gyakran számonkérő, néha cinikus („némasági fogadalmat tett”, „úgy tesz, mintha lázasan dolgozna”). Ezzel szemben az RMDSZ-es aktorok nyilatkozatait többnyire a védekező, valamint hátrító jellegű kijelentések jellemzik. Amint a történet pozitív kimenetele kezd látszani, a nyilatkozatok hangneme átcsap elégedettségbe és önelégültségbe:

„A nyílt levelet most látom először, érdekesnek találom ezt a módszert, hogy nyílt leveleken keresztül kommunikálnak, ennek is megvan a hatékonysága, főként, ha le akarunk járatni valakit. Civilektől nem várt politikai hangulatú levél, amit meg sem kaptam” – fogalmazott az alpolgármester. (*Vásárhelyi Hírlap*, december 9.)

Jómagam dialógust kezdeményeztem a szülőkkel, a vezetőséggel, az igazgatóval folyamatosan kapcsolatban állok, éppen ezért ismerem az iskola hangulatát, a felújításokért pedig egész nyáron küzdöttünk, próbáltunk valamit javítani a helyzeten. A kapcsolatok révén tudom azonban, hogy ebből a nagy akarásból kifolyólag ma a gyerekek egymás ellen fordulnak, megromlott a hangulat a tanári karban is. (*Vásárhelyi Hírlap*, december 9.)

„Lehet, hogy jót akarnak a szülők, de ez átment rosszindulatú személyeskedésbe, keverik a kompetenciákat és a törvényeket. Mi is tesszük a dolgunkat, más is tegye a saját dolgát” – nyilatkozta röviden a Székelyhon.ro-nak az elöljáró. (*Vásárhelyi Hírlap*, december 12.)

Ha nem lettünk volna ügyesek, és igaz lenne, hogy nem foglalkoztunk a kérdéssel az elmúlt időben, akkor ma már a tanintézet a Központi Is-

kola nevet viselné, de pontosan azért, mert politikailag hatékonyan bele tudtunk avatkozni, leállítottuk ezt a folyamatot. (*Népújság*, december 9.)

A döntés azt bizonyítja, hogy Marosvásárhelyen a nemzetiségek együttélését a normalitás jellemzi, és hozzájárult ahhoz, hogy ebben az iskolában és a megye más tanintézményeiben visszaálljon a jó hangulat. (*Népújság*, december 22.)

Ugyanilyen érdekes a viszony az iskolaügyhöz valamilyen szinten kapcsolódó két román párt közötti kommunikáció is. Az ellenzéki PSD a kormányzó PDL-t egy, a „magyarok” érdekeit kiszolgáló és a román érdeket feláldozó attitűddel vádolja, pusztán a hatalmon megtartása céljából.

Az ilyen és hasonló jellegű vitáknak egyszer és mindenkorra véget kell vetni. Ez nem egyéb, mint a PD-L és RMDSZ szövetkezése, hogy etnikai vitákat gerjessenek, és ezáltal hatalmon maradhassanak. (*Ziarul de Mureș*, szeptember 26.)

A [PDL] célja az, hogy megőrizze az RMDSZ támogatását, illetve külpolitikailag az RMDSZ támogatása révén megnyerje Magyarország és Orbán Viktor szimpátiáját, ugyanis az ő hangja nagyon erős az Európai Néppártban. (*Zi de Zi*, november 29.)

A PD-L-t a polgármester képviselte ebben a vitában. Míg a magyar résztvevők esetében beszélhetünk egyfajta, a nyilvánosságban zajló párbeszédéről, addig ez a román pártok esetében nem valósult meg. A szociáldemokraták megszólították, ha úgy tetszik, kihívták a politikai ellenfelet, azonban nem találtak partnerre a liberális demokraták képviselőiben.

Stílus és tartalom

A 2-es iskola elnevezéséhez kapcsolódó közel 40 újságcikk legnagyobb része tényeket közölve ír. Mégsem nevezhetjük az újságcikkeket semleges hangneműeknek, hiszen maga az a tény, hogy kit szólaltatnak meg, kinek a levelét, beszédét, nyilatkozatát idézi az újságíró, hűen tükrözi azt, hogy a szerző mely csoportot támogatja. Elemzések, értekezések nem jelentek meg a névadási folyamatról, csupán az újabb híreket, történéseket foglalták össze a szerzők. Ezen újságcikkekbe a színeket nagyrészt a beidézett vagy parafrázált nyilatkozatok viszik. A *Népújság*ban megjelent újságcikkek esetében halljuk néha finoman megszólalni a szerzőt is:

Amit lehet bármilyen szemszögből tekinteni, de egy biztos, a példa „ragadós” kellene legyen: minden olyan döntésben, ami élet- és munkakörülményeinket, a kisebb és nagyobb közösséget érinti, alulról jövő kezdeményezéssel kellene megakadályozni, hogy jogainkat csorbítsák. (*Népújság*, december 20.)

Akarva-akaratlan – de inkább előbbi –, Brişcaru román-magyar ügyet csinál a névadásból, akárcsak a Vatra Românească tette a Kossuth utca kérdéséből. Hogy ez mire lehet jó? Választási év lévén, ismét ütőkártya lehet a nacionalizmus annak a kezében, aki tudja, magyar szavazatokra nem számíthat, román oldalról viszont sikeres lehet számára egy nemzeti érzelmekre alapozott kampány. (*Népújság*, január 2.)

A *Központ* hetilap szerzői ennél jóval indulatosabban és kevésbé kifinomultan szólnak ki az olvasóhoz egy-egy cikkből:

[...] felszólítják az RMDSZ Maros megyei képviselőit, hogy konkrét politikai érdekvégyesítési eszközökkel tegyék meg azokat a szükséges lépéseket, amelyekkel kiharcolják azt, hogy Bernády György Általános Iskolának nevezzék ezután a 2-es iskolát. Felszólítják?! Mégis mit képzelnek ezek magukról? Csak úgy felszólítják? (*Központ* hetilap, szeptember 29.)

Tényleg? Magunktól eszünkbe nem jutott volna, hogy nem véletlenül [nincsenek az általános iskolák magyar személyiségekről elnevezve]. (*Központ* hetilap, szeptember 29.)

A görcső alá vetett 39 újságcikkben a leggyakrabban szereplő szavak a fentebb taglaltakat tömören összefoglalják: iskola (158), Bernády (123), magyar (120), RMDSZ (66), általános (általános iskola – 66), politikai (64), civil (51), marosvásárhelyi (51).

Záró gondolatok

Elmondhatjuk, hogy napjaink Romániája egy, a liberális nacionalizmust ideáltipikusan megtestesítő állam: megengedi a nem többségi politikai kultúra mobilizációját, meghallgatja a nem többség demokratikus formában megfogalmazott követeléseit, azonban nem kezeli a kisebbség, valamint többség törekvéseit differenciáltan. Csergő Zsuzsa fogalmazásában: egy, a „különbségek iránti vak intézményrendszer marad”, ahol a civil és politikai aktorok együtt és egymás ellen „harcolnak” céljaik elérése érdekében.¹⁹

Rendkívül érdekes jelenség ugyanakkor a civil szféra és a politikum határainak és hatáskörének összemosódása egy olyan sajátos, etnikai kérdésben, mint amilyen a 2-es számú Általános Iskolának a Bernády Györggyé vagy Adrian Păunescuvá való elnevezése. A névadási folyamatban megjelenő szereplők, illetve szereplőcsoportok tisztább körvonalazódására és érdekkötődésére nyílna lehetőségünk, amennyiben a CEMO a 2-es iskola névadásával párhuzamosan másik két kisebbségi oktatási kérdésben is álláspontot foglalt volna. Hiszen ugyanabban az időszakban, amikor a 2-es iskola névadása körüli polémia a tetőfokán volt, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem élére több mint 11 év után egy román nemzetiségű rektor került egy többségében magyar választmány szavazása alapján; a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógy-szerészeti Egyetemen pedig még mindig eredménytelen a magyar intézetek létrehozására vonatkozó törekvés. Hogy a 2-es iskola ügyében szerepet vállaló civil csoport vajon miért nem vállalt részt a másik két, a marosvásárhelyi magyar közösséget ugyanannyira érintő és ugyanannyira mediatisztált eseménysorozat kapcsán, túlmutat jelen tanulmány keretein, azonban mindenképpen érdekes, és elemzésre érdemes kérdés.

Jegyzetek

- ¹ PATTEN, Alan: Liberal Neutrality and Language Policy, *Philosophy and Public Affairs*, 2003, Vol. 31, No. 4, 357. p.
- ² KYMLICKA, Will: Liberal Culturalism: An Emerging Consensus? In: Uő.: *Politics in the Vernacular. Nationalism, Multiculturalism and Citizenship*, Oxford University Press, Oxford, 2001, 40. p.
- ³ Uo.
- ⁴ L. SALAT Levente: A liberalizmus és az autonómia viszonyáról – kisebbségi nézőpontból. About the relation between liberalism and autonomy, In: FEJTŐ Ferenc – SALAT Levente – LUDASSY Mária – EGRY Gábor – BOGNÁR Zoltán: *Autonómia, liberalizmus, szociáldemokrácia / Autonomy, liberalism and social democracy*, Európai Összehasonlító Kisebbségkutatások Közalapítvány, Budapest, 2006, 9–57. p.
- ⁵ L. EISENBERG, Avigail – SPINNER-HALEV, Jeff (ed.): *Minorities within Minorities. Equality, Rights and Diversities*, Cambridge, 2005, 212. p.
- ⁶ CSERGŐ, Zsuzsa: *Talk of the Nation. Language Conflict in Romania and Slovakia*, Cornell University Press, Ithaca–London, 2007, 16. p.
- ⁷ JUNG, Courtney: *The Moral Force of Indigenous Politics. Critical Liberalism and the Zapatistas*, Cambridge University Press, Cambridge, 2009, 35. p.
- ⁸ CSERGŐ: *i.m.*, 15. p.
- ⁹ VICSEK Lilla: *Fókuszcsoport. Elméleti megfontolások és gyakorlati alkalmazás*, Osiris Kiadó, Budapest, 2006, 292. p.

¹⁰ *Uo.*

¹¹ *Uo.*, 272. p.

¹² *Uo.*, 67. p.

¹³ COFFEY, Amanda Jane – ATKINSON, Paul Anthony: *Making sense of qualitative data, Complementary Research Strategies*, Chapter 2: Concepts and coding, Sage Publications, London, 1996, 26–52. p.

¹⁴ <<http://www.cemo.ro/>> (letöltve: 2012. 01. 21.).

¹⁵ Az elemzett cikkek listáját L. az 1. mellékletben.

¹⁶ 1989 előtt ez volt a megszokott változat, minden iskolát megszámoztak.

¹⁷ Bernády 1900–1912 és 1926–1929 között volt a város polgármestere. Az ő nevéhez köthető a város egyik legnagyobb modernizációs hulláma: a belváros ma is meghatározó épületei, a csatornahálózat, közvilágítás, aszfaltozás, illetve a város oktatási, szociális és kulturális rendszerének a kialakítása és folyamatos fejlesztése is hozzá kapcsolódik.

¹⁸ <http://www.radiomures.ro/stiri/un_grup_de_parinti_ai_elevilor_de_la_scoala_generala_nr_2_din_tirgu_mures_a_depus_o_petitie_pentru_ca_unitatea_de_invatamant_sa_se_numearca_bernady_gyorgy.html> (letöltve: 2012. 01. 21.).

¹⁹ CSERGŐ: *i.m.*, 16. p.

Melléklet

1. Az elemzett újságcikkek megjelenése dátum szerint

A megjelent cikk címe	A cikk szerzője	A megjelenés helye	A megjelenés ideje	A cikk internetes elérhetősége
A replika jogán	Cornel Brişcaru	Népújság, 9. p.	2011. 09. 14.	< http://www.e-nepujstag.ro/op/article/replika-jogan >
Bernády nevéért harcolnak a magyar szülők	Hajnal Csilla	Vásárhelyi Hírlap, 1. és 3. p.	2011. 09. 21.	< http://szekelyhon.ro/hirek/kozelet/bernady-neveert-harcolnak-a-magyar-szulo >
Smaranda Enache kiáll Bernády neve mellett	Hajnal Csilla	Vásárhelyi Hírlap, 1. és 5. p.	2011. 09. 22.	< http://www.szekelyhon.ro/archivum/offline/cikk/109572/smaranda-enache-kiall-bernady-neve-mellett >
Marosvásárhely szégyene	Bodolai Györgyi	Népújság, 4. p.	2011. 09. 21.	< http://www.e-nepujstag.ro/op/article/marosvasarhely-szegyene >
A szülők követelése. A 2-es számú Általános Iskola vegye fel az alapító dr. Bernády György nevét	Bodolai Györgyi	Népújság, 4. p.	2011. 09. 21.	< http://www.e-nepujstag.ro/op/article/szulo-követelése >
Gyűlnek az aláírások	Menyhárt Borbála	Népújság, 2. p.	2011. 09. 24.	< http://www.e-nepujstag.ro/op/article/gyulnek-az-alairasok >
Păunescu şi Bernády scoşi la înaintare în lupta PSD-PPE	Lex Teatrix	Ziarul de Mureş	2011. 09. 26.	< http://www.ziaruldemures.ro/pagini/detalii-stire/browse/2/inapoi/pe-urmelelor/articol/paunescu-si-bernady-sco-si-lainaintare-in-lupta-psd-pppe.html >
Tíz nap alatt több ezer aláírás Bernády nevéért	Hajnal Csilla	Vásárhelyi Hírlap, 1. és 3. p.	2011. 09. 28.	< http://szekelyhon.ro/hirek/kozelet/tiz-nap-alatt-tobb-ezer-alairas-bernady-neveert >
Legyen Dr. Bernády György Iskola Marosvásárhelyen!	Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány Kuratóriuma	Népújság, 4. p.	2011. 09. 27.	< http://www.e-nepujstag.ro/op/article/legyen-dr-bernady-gyorgy-iskola-marosvasarhelyen >

Aláírom	Szentgyörgyi László	Központ hetilap, 3. p.	2011. 09. 28.	< http://www.kozpont.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=1063:alairom-&catid=37:gazdasag&Itemid=56 >
Sulikeresztelődési – Bernády vs. Pátunescu	Molnár Tibor	Központ hetilap, 5. p.	2011. 09. 28.	< http://www.kozpont.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=1066:sulikeresztelodi-bernady-vs-punescu&catid=37:gazdasag&Itemid=56 >
Bernády megérdemli, hogy iskolát nevezzenek el róla	Antalfi Imola	Népújság, 4. p.	2011. 10. 21.	< http://www.e-nepujasg.ro/op/article/bernady-megerdemli-hogy-iskolat-nevezzenek-el-rola >
Demersurile pentru redenumirea școlii generale nr. 2 din Târgu Mureș incing spiritele	Cristina Bulbescu	Radio Mureș	2011. 10. 21.	< http://www.radiomures.ro/stiri/demersurile_pentru_redenumirea_scolii_generale_nr_2_din_targu_mures_inciping_spiritele.html >
Bernády vagy Pátunescu?	Pál Piroska	Központ hetilap (www.kozpont.ro)	2011. 11. 11.	< http://www.kozpont.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=1181:bernady-vagy-punescu&catid=36:hirhatar&Itemid=54 >
A tanfelügyelőségen is iktatták az aláírásokat	Bodolai Györgyi	Népújság, 1. és 4. p.	2011. 11. 11.	< http://www.e-nepujasg.ro/op/article/tanfelyugyelosen-iktattak-az-alairasokat >
8.000 de semnături pentru redenumirea Generalei 2 în Bernády György	-	Muresnews	2011. 11. 11.	< http://www.muresnews.ro/stiri/detalii-stire/inapoi/rss/articol/8000-de-semnaturi-pentru-redenumirea-generalei-2-in-bernady-gyorgy.html?no_cache=1 >
Un grup de părinți ai elevilor de la Școala Generală nr. 2 din Tîrgu-Mureș a depus o petiție pentru ca unitatea de învățământ să se numească Bernády György	Raluca Creț	Radio Mureș	2011. 11. 11.	< http://www.radiomures.ro/stiri/un-grup-de-parinti-ai-elevilor-de-la-scoala-general-a-depus-o-petiție-pentru-ca-unitatea-de-invățământ-să-se-numească-bernady-gyorgy.html >

Lobby pentru „botezarea” Școlii Generale 2	S.T.	Zi de Zi, 6. p.	2011. 11. 14.	< http://www.zi-de-zi.ro/detalii-articol/article/lobby-pentru-botezarea-scolii-generale-2.html >
Egy hónapon belül döntenek Bernády iskolája kapcsán	Hajnal Csilla	Vásárhelyi Hírlap, 1. és 3. p.	2011. 11. 16.	< http://szekelyhon.ro/hirek/kozelet/egy-honapon-belul-dontenek-bernady-iskolaja-kapcsan >
Szóhoz sem jutottak a magyar pedagógusok	Bodolai Gyöngyi	Népújság, 4. p.	2011. 11. 18.	< http://www.e-nepujasag.ro/op/article/szohoz-sem-jutottak-magyar-pedagogusok >
Folytatódnak a törvénytelenések	Bodolai Gyöngyi	Népújság, 2. p.	2011. 11. 19.	< http://www.e-nepujasag.ro/op/article/folytatodnak-torvenytelenesek >
Folytatódik a harc a Bernády iskolánévért. Kelemen Attilától kérték támogatást a szülők		Népújság, 5. p.	2011. 11. 26.	< http://www.e-nepujasag.ro/op/article/folytatodik-harc-bernady-iskolanevert >
Politikai akarat nélkül nem lesz Bernády György Általános Iskola	Hajnal Csilla	Vásárhelyi Hírlap, 7. p.	2011. 12. 06.	< http://szekelyhon.ro/hirek/kozelet/politikai-akarat-nelkul-nem-lesz-bernady-gyorgy-iskola >
Erkölcsei és szakmai mulasztással vádolnak a szülők	Hajnal Csilla	Vásárhelyi Hírlap, 1. és 3. p.	2011. 12. 09-11.	< http://www.szekelyhon.ro/hirek/kozelet/erkolcsi-es-szakmai-mulasztással-vadolnak-a-szulok >
Erőszakos eszközzel feszültséget keltenek?! Elmarasztaló nyílt levél a 2-es iskola ügyében	Nagy Székely Ildikó	Népújság, 1. és 6. p.	2011. 12. 10.	< http://www.e-nepujasag.ro/op/article/eroszakos-eszkozzel-feszultsaget-keltenek >
Csegyi Sándor: minden vádat visszautasítok!	Hajnal Csilla	Vásárhelyi Hírlap, 1. és 5. p.	2011. 12. 12.	< http://www.szekelyhon.ro/hirek/kozelet/csegyi-sandor-minden-vadat-visszautasitok >
Újabb nyílt levél Csegyi Sándornak címezve	Hajnal Csilla	Vásárhelyi Hírlap, 5. p.	2011. 12. 13.	< http://szekelyhon.ro/hirek/kozelet/ujabb-nyilt-level-csegyi-sandornak-cimezve >
A szülők elveszítették a türelmüket, az alpolgármester bizakodó	Bodolai Gyöngyi	Népújság, 1. és 4. p.	2011. 12. 15.	< http://www.e-nepujasag.ro/op/article/szulok-elveszitettek-turelmuket-az-alpolgarmester-bizakodo >

Bernády vagy Păunescu?	Pál Piroska	Központ hetilap, 3. p.	2011. 12. 16.	< http://www.kozpont.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=1278:bernady-vagy-punesuc&catid=36:hirhatas&Itemid=54 >
Iskolanevadás jogász szemmel	Peti András	Népújítás, 2. p.	2011. 12. 19.	< http://www.e-nepujitas.ro/op/article/iskolanevadas-jogaszszemmel >
Bölcs döntés: lesz Bernády iskola!	Antalfi Imola	Népújítás (e-nepujitas.ro)	2011. 12. 20.	< http://www.e-nepujitas.ro/op/article/bolcs-dontes-lesz-bernady-iskola >
Sikertörténet vagy új fejezet a Bernády-iskola ügyében?	Hajnal Csilla	Vásárhelyi Hírlap, 5. p.	2011. 12. 21.	< http://www.szekelyhon.ro/hirek/kozelet/sikertortenet-vagy-uj-fejezet-a-bernady-iskola-ugyeben >
Példa az érdekérvényesítésre	Bodolai Gyöngyi	Népújítás, 2. p.	2011. 12. 21.	< http://www.e-nepujitas.ro/op/article/pelda-a-z-ertekervenyesesre >
Felveszi a városépítő nevét a 2-es iskola	Fancsali Attila	Vásárhelyi Hírlap, 1. és 3. p.	2011. 12. 23–27.	< http://www.szekelyhon.ro/hirek/kozelet/felveszi-a-varosepito-nevet-a-2-es-iskola >
Felveheti az iskola a városépítő nevét	Benedek István	Népújítás, 3. p.	2011. 12. 23.	< http://www.e-nepujitas.ro/op/article/felveheti-az-iskola-varosepito-nevet >
O Școală va primi numele fostului primar Bernády	-	Citynews	2011. 12. 27.	< http://www.citynews.ro/mures/dinoras-10/o-scoala-va-primi-numele-fostului-primar-bernady-211994/ >
Vocile Cetății: Cedărite PD-L la pretențiile UDMR, tot mai inacceptabile	Cornel Brișcaru	Zi de Zi (www.zi-de-zi.ro)	2011. 12. 28.	< http://www.zi-de-zi.ro/detalii-articol/article/vocile-cetatii-cedarile-pd-l-la-pretentiile-udmr-tot-mai-inacceptabile.html >
Consiliul Local, în instanță cu Păunescu și Bernády?	A. B.	Citynews	2011. 12. 28.	< http://www.citynews.ro/mures/evneniment-29/consiliul-local-in-stanta-cu-paunescu-si-bernady-212107/ >
Szocdem kerekasztal	Antalfi Imola	Népújítás, 1. p.	2012. 01. 03.	< http://www.e-nepujitas.ro/op/article/szocdem-kerekasztal >

2. *N Vivo* kódolás

Type	Name	Memo Link	Sources	References	Created On	Created By	Modified On	Modified By
Node	akiért a harc folyik		3	3	1/11/2012 1:15 PM	BEE	1/11/2012 2:39 PM	BEE
Node	érdekes idézetek		6	8	1/11/2012 12:29 PM	BEE	1/11/2012 1:41 PM	BEE
Node	hangnem		15	26	1/11/2012 12:27 PM	BEE	1/11/2012 2:37 PM	BEE
Node	harc		1	1	1/11/2012 12:29 PM	BEE	1/11/2012 1:06 PM	BEE
Node	indoklás, argumentáció		6	6	1/11/2012 12:30 PM	BEE	1/11/2012 2:23 PM	BEE
Node	jogi háttér		10	13	1/11/2012 12:29 PM	BEE	1/11/2012 2:32 PM	BEE
Node	jövőbeli lehetséges forgatókönyv		6	7	1/11/2012 12:31 PM	BEE	1/11/2012 2:24 PM	BEE
Node	kulturális, vallási, történelmi, irodalmi utalás, indoklás		5	7	1/11/2012 12:29 PM	BEE	1/11/2012 2:16 PM	BEE
Node	szereplők megszólalásai		18	33	1/11/2012 12:28 PM	BEE	1/11/2012 2:37 PM	BEE
Node	történet elmesélése, tények felidézése		17	23	1/11/2012 12:28 PM	BEE	1/11/2012 2:26 PM	BEE
Node	újságírói állásfoglalás, elemzés		7	14	1/11/2012 12:31 PM	BEE	1/11/2012 2:30 PM	BEE